

Nukissiorfiit

Revisionsprotokollat til årsregnskab 2017

Indholdsfortegnelse

	<u>Side</u>
1. Revision af årsregnskabet	273
1.1 Årsregnskabet	273
1.2 Risikovurdering og revisionsstrategi	273
1.3 Revision af forretningsgange og interne kontroller	274
1.3.1 Generelle it-kontroller	274
1.3.2 Drøftelser med den daglige ledelse om risikoen for besvigelser	275
1.4 Forhold af væsentlig betydning for vurdering af årsregnskabet	275
1.4.1 Anlægsaktiver og afskrivninger	276
1.4.3 Optælling af målerlager	277
2. Kommentarer til årsregnskabet	277
2.1 Resultatopgørelsen og driftstilskud	277
2.1.1 Nettoomsætning	277
2.2.1. Personaleomkostninger	278
2.2 Balancen	278
2.2.1 Materielle og immaterielle anlægsaktiver	278
2.2.2 Varebeholdninger	279
2.2.3 Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	279
2.2.4 Likvider	280
2.2.5 Egenkapital	280
3. Øvrige oplysninger	280
3.1 Ledelsens regnskaberklæring og ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet	280
3.2 Rådgivnings- og assistanceopgaver	280
3.3 Forsikringsforhold	281
4. Konklusion på den udførte revision	281
5. Revisionens formål og omfang samt ansvarsfordeling	281
6. Erklæring	281

Revisionsprotokollat til årsregnskab 2017

1. Revision af årsregnskabet

1.1 Årsregnskabet

Vi har afsluttet revisionen af det af ledelsen aflagte årsregnskab for 2017 for Nukissiorfiit. Årsregnskabet udviser følgende:

	<u>2017</u> <u>t.kr.</u>	<u>2016</u> <u>t.kr.</u>
Resultat	(12.890)	(23.496)
Aktiver	4.602.999	4.692.901
Egenkapital	2.996.628	2.995.806

1.2 Risikovurdering og revisionsstrategi

Revisionen gennemføres med udgangspunkt i en af os udarbejdet revisionsstrategi. Revisionsstrategien skal sikre, at revisionen fokuseres mod de væsentligste og mest risikofyldte forretningsmæssige og administrative områder, der er af betydning for årsregnskabet.

Baseret på vores drøftelser med virksomhedens ledelse og vores kendskab til virksomhedens aktiviteter og forhold i øvrigt har vi i forbindelse med planlægningen og udførelsen af revisionen identificeret de områder, hvor der vurderes at være størst risiko for væsentlige fejl i årsregnskabet.

Revisionen har som følge heraf primært været fokuseret på følgende risikofyldte regnskabelementer og områder:

- Omsætning
- Anlægsaktiver

På øvrige områder er risikoen for fejl i årsregnskabet vurderet som normal, og revisionens omfang har derfor været mindre.

1.3 Revision af forretningsgange og interne kontroller

Revisionen har endvidere omfattet en vurdering af, om virksomhedens rapporteringssystemer, forretningsgange og interne kontroller fungerer forsvarligt. Formålet hermed er at påse, om der forefindes korrekte, troværdige og rettidige bogholderiregistreringer som grundlag for regnskabsaflæggelsen.

Vi har vurderet virksomhedens forretningsgange og interne kontroller, herunder særligt inden for følgende risikofyldte områder:

- Omsætning
- Personaleomkostninger
- Materielle anlægsaktiver
- Varebeholdninger
- Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser
- Likvider
- Leverandører af varer og tjenesteydelser

Det er vores opfattelse, at de gennemgåede forretningsgange og kontrolforanstaltninger under hensyntagen til virksomhedens opgaver og størrelse opfylder de forventninger, der kan stilles til disponering, godkendelse, registrering og betaling.

1.3.1 Generelle it-kontroller

Vi har som led i revisionen foretaget en gennemgang af virksomhedens generelle it-kontroller.

Generelle it-kontroller er de kontroller, som ledelsen har etableret i og omkring virksomhedens væsentlige it-platformer med henblik på at opnå en velkontrolleret og sikker it-anvendelse og dermed understøtte en pålidelig databehandling i it-baserede forretningsprocesser.

Som led i revisionen af Nukissiorfiit, har Deloitte revideret den del af de generelle it-kontroller, som vi vurderer relevante for aflæggelse af en årsrapport, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation og som er i overensstemmelse med de lovgivningsmæssige krav.

Den samlede revision baseres for en dels vedkommende på relevante interne kontroller i virksomheden samt hos virksomhedens serviceleverandør, herunder både manuelle kontroller og kontroller der automatisk udføres af de brugersystemer, virksomheden og serviceleverandøren anvender, samt en vurdering af de logiske adgangsrettigheder til udførelse af forretningsaktiviteter i Xellent.

Revisionen af de generelle it-kontroller har ikke omfattet en vurdering af automatiske kontroller i de administrative processer.

På baggrund af vores revision af de generelle it-kontroller blev det i 2016 konstateret, at Nukissiorfiit ikke kunne levere dokumentation på størstedelen af de områder som er underlagt revision.

Hovedområde	Delområde
A. It-drift	A2. Sikkerhedskopiering A3. Fysisk adgang og sikring A4. Environmental mechanisms A5. Nødberedskab
B. It-sikkerhed	B1. It-sikkerhedsledelse B2. It-sikkerhedsadministration B3. Logisk sikkerhed
C. Implementering og vedligeholdelse af netværk og systemsoftware	C1. Ændringskontrol – Netværks- og kommunikationssoftware C2. Ændringskontrol – Systemsoftware
D. Programændringer	D1. Change Governance
E. Implementering og vedligeholdelse af applikationer og databaser	E1. Ændringskontrol – Applikationer E2. Ændringskontrol – Databaser E3. Ændringskontrol – Datakonvertering

Der er i 2017 gennemført initiativer til afhjælpning af de påpegede mangler og det er vores vurdering, at de tidligere påpegede mangler er afhjulpet med de gennemførte initiativer.

Da initiativerne er gennemført løbende over året, er det dog valgt først at foretage egentlige test af de gennemførte initiativer i forbindelse med revisionen af årsregnskabet for 2018.

Det er derfor også valgt at se bort fra it-kontrollerne omkring Xellent i 2017, hvorfor risici forbundet hermed i stedet er afdækket ved udførelse af yderligere substanshandlinger.

1.3.2 Drøftelser med den daglige ledelse om risikoen for besvigelser

I forbindelse med planlægning af vores revision har vi forespurgt virksomhedens daglige ledelse om risikoen for besvigelser. Den daglige ledelse har over for os oplyst, at der efter dens vurdering ikke er særlig risiko for besvigelser, og at virksomheden har et effektivt kontrolmiljø, der afdækker risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, herunder fejlinformation som følge af regnskabsmanipulation eller misbrug af virksomhedens aktiver. Den daglige ledelse har endvidere oplyst, at den ikke har kendskab til besvigelser eller igangværende undersøgelser af formodede besvigelser. Vi skal i denne forbindelse bemærke, at vi ikke under vores revision har konstateret fejl i årsregnskabet som følge af besvigelser.

1.4 Forhold af væsentlig betydning for vurdering af årsregnskabet

Revisionen har givet anledning til at fremhæve følgende særlige forhold, der er af betydning for ledelsens vurdering af årsregnskabet:

1.4.1 Anlægsaktiver og afskrivninger

1.4.1.1. Ibrugtagningsdato og afskrivninger

Nukissiorfiit har i lighed med tidligere år valgt, at anvende den 31.12. som ibrugtagningsdato for anlægsaktiver anskaffet/færdiggjorte i året. Dette indebærer at der først afskrives herpå i det følgende regnskabsår.

Det ville være mere retvisende, at anvende den faktiske ibrugtagningsdato som aktiveringstidspunkt. Dermed ville driften blive belastet af afskrivninger allerede fra dette tidspunkt. Med indførelsen af den nye regnskabsbekendtgørelse vil det blive obligatorisk, at påbegynde afskrivningen på det faktiske ibrugtagningsstidspunkt.

Det er drøftet med virksomheden, at denne praksis ændres i 2018 og frem.

Virksomheden vurderer at en ændret regnskabspraksis allerede for 2017 ville have medført yderligere afskrivninger i størrelsesordenen 2,5 til 5 mio. kr.

1.4.1.2. Ændrede skønnede levetider

Der er i 2017 sket en revurdering af levetiderne for en række anlægsaktiver. Revurderingen har primært medført en forøgelse af afskrivningsperioderne, hvilket reducerer de årlige afskrivninger.

Ændringen af det regnskabsmæssige skøn har reduceret afskrivningerne i 2017 med ca. 13,3 mio. kr. i forhold til de tidligere skønsmæssigt fastsatte levetider.

1.4.1.3. Ny regnskabsbekendtgørelse

Den 1. januar 2018 træder en ny regnskabsbekendtgørelse for de nettostyrede virksomheder i kraft. Det indebærer at Nukissiorfiit fremadrettet skal aflægge årsregnskab efter principper, der svarer til den til enhver tid gældende lov om årsrapporter for private virksomheder.

Anlægsaktiverne skal optages til historisk kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger som i dag – dog højest til en værdi, der svarer til aktiverne nettorealisationsværdi (tilbagediskonterede nettoindtægter). Med andre ord, hvis nettoindtægterne ikke kan dække afskrivningerne, så skal der foretages en nedskrivning af aktiverne til værdi, så de resterende løbende afskrivninger kan rummes inden for nettoindtægterne.

Nukissiorfiit har hidtil – i vid udstrækning – kunnet rumme forrentning og afskrivning af anlægsaktivernes anskaffelsessum.

Den 1. januar 2018 er enspris-princippet genindført. Dette er gennemført ved at fastsætte taksterne svarer til de hidtil mindste takster.

Dette påføre Nukissiorfiit et fald i indtægterne på ca. 150 mio. kr., der delvist kompenseres gennem en servicekontraktbetaling og en rentenedsættelse.

Dette er imidlertid ikke tilstrækkeligt til fuldt ud at dække nedgangen i indtægterne. Der skabes dermed et underskud, der vil indebære at afskrivningerne ikke længere kan rummes inden for et nulresultat. Dermed skal der ske en nedskrivning af anlægsaktiverne.

Nukissiorfiit har foreløbig opgjort nedskrivningsbehovet til ca. 1,2 mia. kr. Dette vil indebære en reduktion i de årlige afskrivninger på ca. 88 mio. kr.

Virksomheden har i øvrigt redegjort for ovenstående ændringer i ledelsesberetningen.

1.4.3 Optælling af målerlager

I forbindelse med opgørelse af tilstedeværelsen af målerlageret pr. 31. december 2017 har vi konstateret, at der ikke er indhentet optællingslister på alle lokationer, og vi har fået oplyst, at der er store udfordringer med at modtage optællinger fra alle lokationer, herunder opfølgning på afvigelser. Vi har kontrolleret, at der er modtaget dokumentation på størstedelen af målerlageret pr. 31. december 2017, men vi anbefaler at der fremover indhentes dokumentation på optællinger på alle lokationer, således det sikres, at alle reguleringer foretages løbende.

2. Kommentarer til årsregnskabet

Vi har i forbindelse med årsafslutningen foretaget de analyser, sammenligninger, stikprøvevise undersøgelser og afstemninger af bilagsmaterialet, registreringerne og regnskabsoplysningerne i øvrigt, som vi har fundet nødvendige for at forsyne årsregnskabet og ledelsesberetningen med en revisionspåtegning.

2.1 Resultatopgørelsen og driftstilskud

Årets resultat udgør et underskud på 12.890 t.kr. mod et underskud på 23.496 t.kr. i 2016.

Ledelsen har i ledelsesberetningen redegjort for hovedårsagerne til udviklingen i årets resultat.

2.1.1 Nettoomsætning

Årets nettoomsætning udgør i 2017 836.126 t.kr. mod 825.415 t.kr. i 2016.

Nettoomsætning af el, vand og varme, der udgør 797.409 t.kr. i 2017 mod 789.287 t.kr. i 2016, er revideret ved kontrolbaseret revision, hvor vi har gennemgået virksomhedens forretningsgange og kon-

trolleret at de interne kontroller har fungeret effektivt i forhold til at undgå væsentlige fejl i opgørelse af omsætningen. Vi har derudover udført regnskabsanalytisk revision, hvor den bogførte omsætning er sammenholdt med den registrerede afsætning samt de gældende takster for salg af el, vand og varme.

Anden nettoomsætning udgør i 2017 38.717 t.kr. mod 36.128 t.kr. i 2016.

40 % af saldoen (mod 43 % i 2016) består af måleleje, som opkræves i forbindelse med opkrævning for el, vand og varme.

Indtægter fra gadebelysning, udgør 15 % af saldoen (mod 20 % i 2016), er afstemt til årsopgørelse fra Selvstyret.

2.2.1. Personaleomkostninger

Der er ikke foretaget løbende afstemning mellem lønsystem, indberettede beløb via Sulinal og bogførte lønudgifter i finansbogføringen.

Dette er en svækkelse af den interne kontrol – og der er derfor også taget initiativ til indførelse af løbende afstemninger fremadrettet.

Den anbefalede afstemning er gennemført i forbindelse med udarbejdelsen af årsregnskabet.

2.2 Balancen

2.2.1 Materielle og immaterielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver udgør pr. 31. december 2017 4.321 mio. kr. mod 4.411 mio. kr. pr. 31. december 2016. Heraf udgjorde 88.734 t.kr. anlæg under opførelse i 2016 mod 37.619 t.kr. i 2016.

Immaterielle anlægsaktiver i form af software udgør pr. 31. december 2017 16.025 t.kr. mod 26.082 t.kr. pr. 31. december 2016. Ifølge Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 25 af 26. november 1998 om Grønlands Hjemmestyres nettostyrede virksomheders regnskabsvæsen §10 kan immaterielle anlægsaktiver ikke optages i regnskabet.

Ifølge det oplyste er der - efter aftale med Selvstyrets centrale regnskabsafdeling – udviklet en praksis for alligevel at optage immaterielle anlægsaktiver i regnskabet.

Pr. 1. januar 2018 træder Selvstyrets bekendtgørelse nr. 24 af 22. december 2017 om regnskabsafklæggelse for Grønlands Selvstyres nettostyrede virksomheder i kraft. Derved lovhjemles den hidtidige praksis.

Vi har gennemgået virksomhedens forretningsgange for registrering af til- og afgang samt fastlæggelse af levetid og scrapværdi. Vi desuden gennemgået virksomhedens anlægskartotek og stikprøvevist sammenholdt de registrerede tilgange med underliggende bilag. Desuden har vi påset, at der foretages korrekte afskrivninger efter den valgte regnskabspraksis.

Vi har foretaget en stikprøvevis kontrol af, at der for igangværende projekter forelå en godkendt bevilling, og at det faktiske forbrug ikke overskred denne bevilling.

Vi har gennemgået ledelsens skøn for, hvilke igangværende projekter der skulle omkostningsføres og hvilke, der skulle aktiveres forud for regnskabsårets afslutning. Herudover har vi gennemgået forudsætningerne for ledelsens vurdering af et eventuelt nedskrivningsbehov på anlægsaktiverne.

Vi er enige i de af ledelsen foretagne skøn.

2.2.2 Varebeholdninger

Varebeholdninger udgør pr. 31. december 2017 75.752 t.kr. mod 75.094 t.kr. pr. 31. december 2016.

Vi har kontrolleret, at værdiansættelsen af varebeholdninger foretages til kostpris, og at varer først lagerføres, når der er attesteret for modtagelsen af varen. I overensstemmelse med de interne forretningsgange for indikationer på værdiforringelser af varelageret foretages en vurdering af nedskrivningsbehovet med en gennemgang af de anvendte forudsætninger forud for den endelige værdiansættelse i regnskabet.

Ledelsen har vurderet, at der ikke er behov for nedskrivning af varelagrene pr. 31. december 2017, hvilket svarer til vurderingerne pr. 31. december 2016.

Vi har gennemgået ledelsens vurdering af nedskrivningsbehov på varelagre og er enige i, at der ikke er indikationer på yderligere nedskrivningsbehov.

2.2.3 Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser

Vi har foretaget en gennemgang af tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser, der pr. 31. december 2017 udgør 149.493 t.kr. mod 143.491 t.kr. pr. 31. december 2016.

Heraf er der i 2017 hensat 6,9 mio.kr. til tab på debitorerne mod 7,2 mio.kr. i 2016.

Vi har kontrolleret, at der er kontinuitet i de valgte hensættelsesprincipper, ligesom vi stikprøvevist har kontrolleret, at debitorer har foretaget indbetaling af de skyldige beløb efter regnskabsårets afslutning.

Vi kan på baggrund af vores gennemgang tilslutte os de i årsregnskabet foretagne værdiansættelser.

2.2.4 Likvider

Virksomheden har kun en helt ubetydelig kontantbeholdning i forbindelse med virksomhedens kanti-
nedrift. Det er som følge heraf aftalt med direktionen, at vi ikke foretaget uanmeldt beholdningsefter-
syn som led i revisionen.

Vi har i forbindelse med revision i årets løb påset, at virksomheden løbende foretager bankafstemnin-
ger og følger op på skærende poster.

Ved revisionen af likvider har vi indhentet engagementsbekræftelse fra virksomhedens bankforbindel-
se. Vi har i den forbindelse konstateret, at ingen fuldmagtshavere kan disponere alene over virksom-
hedens midler.

2.2.5 Egenkapital

Virksomhedens egenkapital udgør pr. 31. december 2017 2.996.628 t.kr. mod 2.995.806 t.kr. i 2016.

Årets ændring af egenkapitalen består dels af årets underskud og dels af tilskud fra Landskassen. Årets
driftstilskud på 13.712 t.kr. og årets resultat på 12.890 t.kr. (minus), hvilket giver en positiv nettobe-
vægelse på 822 t.kr.

Tilskud fra Landskassen er afstemt til årsopgørelse fra Selvstyret pr. 31. december 2017.

Vi har stikprøvevist kontrolleret, at anlægstilskuddet er anvendt i overensstemmelse med den givne
bevilling.

3. Øvrige oplysninger

3.1 Ledelsens regnskaberklæring og ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet

Som led i revisionen af vanskeligt reviderbare områder har ledelsen afgivet en regnskaberklæring
over for os vedrørende årsregnskabet for 2017.

Der er ikke konstateret fejl under revisionen, der ikke er korrigeret i årsregnskabet.

3.2 Rådgivnings- og assistanceopgaver

Siden afgivelsen af vores revisionsprotokollat fra den 22. marts 2017 har vi udført følgende opgaver
for virksomheden:

- Revision af fordelingsregnskabet.

- Diverse regnskabsmæssig assistance, herunder udarbejdelse af konsekvensnotater ved genindførelse af ensprissystem samt implementering af ny årsregnskabslov for nettostyrede virksomheder

3.3 Forsikringsforhold

Virksomheden er en del af Selvstyrets forsikringsprogram.

4. Konklusion på den udførte revision

Hvis ledelsen godkender årsregnskabet i den foreliggende form, vil vi forsyne årsregnskabet med en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.

5. Revisionens formål og omfang samt ansvarsfordeling

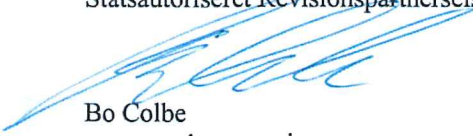
I vores tiltrædelsesprotokollat af 9. marts 2015 er revisionens formål, omfang og udførelse, revisors rapportering samt ansvarsfordelingen mellem ledelse og revisor beskrevet. Vi skal henvise hertil.

6. Erklæring

Ifølge lovgivningen skal vi erklære, at vi opfylder lovgivningens krav til uafhængighed, og at vi under revisionen har modtaget alle de oplysninger, vi har anmodet om.

Nuuk, den 6. april 2018

Deloitte
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Bo Colbe
statsautoriseret revisor

Fremlagt på møde den 6. april 2018 og tiltrådt

Jørn Skov Nielsen
Departementschef

Michael Pedersen
Energidirektør